

Формування електронних інформаційних ресурсів сільських бібліотек: сучасні тенденції, проблеми та перспективи

Панчишин Наталія

Кафедра СКІД
НУ "Львівська політехніка"
Львів, Україна
natalia.panchishin@gmail.com

Марковець Олександр

Кафедра СКІД
НУ "Львівська політехніка"
Львів, Україна
sanmarkovets@gmail.com

The present thesis deals with the peculiarities of forming electronic information resources in rural libraries. It is focused on main problems of forming the electronic information resources in libraries. The characteristics and advantages of digital libraries are listed

Ключові слова: сільська бібліотека, електронна бібліотека, інформаційне суспільство, формування інформаційного ресурсу, бібліотечно-інформаційний ресурс

ВСТУП

Розгортання нового етапу суспільного розвитку, який дістав назву інформаційного суспільства, набуло глобального характеру і ґрунтується на інформатизації всіх сфер суспільного життя, модернізації виробничої бази, використанні документно-інформаційних ресурсів в системі суспільного виробництва.

Сьогодні бібліотеки відіграють важливу роль у забезпеченні доступності інформаційних ресурсів, виступають невід'ємною частиною інформаційного суспільства і виконують низку важливих функцій, серед яких: реалізація гарантованого права на доступ до інформації; створення та зберігання величезних масивів інформації; системна організація електронних ресурсів за галузями знань, жанрами літератури та іншими ознаками. Зокрема, це стосується і сільських бібліотек. Ці бібліотеки повинні відповідати статусу соціокультурних інституцій, керуючись найважливішими пріоритетами в галузі організації, споживання та розподілу інформаційно-освітніх послуг.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

Сільська бібліотека як соціокультурний феномен сьогодні анітрохи не менш значуща, ніж навіть найбільша наукова бібліотека. Не лише кількість сільських книгозбірень та їхнє розміщення по всій країні повинні робити ці заклади помітними, привабливими для громадян, які там проживають, а, перш за все, актуальність їхньої діяльності.

Основою діяльності бібліотечних установ є книжковий фонд, та тим не менш, сільська бібліотека виконує дуже багато функцій: освітню, соціальну, дозвільну, розважальну, культурно-просвітницьку, меморіальну, історико-краєзнавчу, музейну.

Порівняно із традиційними бібліотеками, електронні бібліотеки мають значні переваги: доставляють інформацію користувачеві на місце її замовлення (достатньо мати комп'ютер, підключений до мережі Інтернет); надають більше можливостей щодо пошуку відомостей та їхнього опрацювання (оскільки практично будь-яке слово в тексті може бути пошуковим виразом); забезпечують спільне використання певної інформації, що значно спрощує завдання фізичного дублювання маловикористовуваних матеріалів; відкривають перед бібліотеками й архівами шляхи забезпечення широкого доступу користувачів до своїх фондів за допомогою їхнього представлення в комп'ютерній мережі; надають змогу бібліотекам постійно підтримувати свої інформаційні ресурси в актуальному стані (оскільки оновлення електронної версії документа простіше, ніж друкарської); інформація доступна

цілодобово і повсюдно; інформаційні матеріали можуть бути подані в різних форматах (текст, діаграма, аудіо, відео дані) та на різних носіях (папір, магнітні носії, пересилка електронною поштою, тощо)[1].

Оскільки електронні бібліотеки, з одного боку, покликані виконувати функції, притаманні бібліотеці як історично складеній системі, а з іншого – відігравати роль повноцінних учасників інформаційного ринку через реалізацію стратегії діяльності традиційних бібліотек як соціальних інститутів у новому електронному технологічно-інформаційному середовищі, то типові функції сільських електронних бібліотек – це документально-комунікативна, просвітницька, інформаційна, функція обслуговування, накопичення, впорядкування, збереження та використання документованих знань.

За висновками експертів Інституту інформаційних технологій в освіті ЮНЕСКО[2], значення електронних бібліотек для сучасної освіти і науки зумовлюється, зокрема, такими чинниками, що є актуальними і для України:

- зростання кількості осіб, охоплених освітою, в тому числі вищою;
- зростання кількості осіб, що отримують освіту протягом життя, здобувають освіту дистанційно у відповідь на вимоги сучасного ринку праці та внаслідок прагнення поліпшити умови життя;
- необхідність забезпечувати розширення охоплення освітою з одночасним стримуванням державних та приватних витрат на неї, а відтак – потреба у підвищенні продуктивності і ефективності освіти;
- скорочення термінів впровадження результатів наукових досліджень та інженерно-технічних розробок в економіку;
- інтернаціоналізація і глобалізація науки та посилення міжнародної конкуренції на ринку наукових досліджень, інженерно-технологічних розробок та ринку освітніх послуг, що активно глобалізується.

Формування бібліотечно-інформаційних ресурсів – одне з основних питань історико-бібліотекознавчих досліджень, яке сьогодні потребує нового наукового осмислення та аналізу[3]. До цієї теми прикута увага і теоретиків, і практиків, оскільки в цій галузі існує

багато проблем, які потребують вирішення, зокрема нормативно-правове забезпечення авторських прав та прав інтелектуальної власності на електронні ресурси бібліотек, організація електронної інформації, облік і технологічне опрацювання електронних документів.

Сучасний стан інформатизації вимагає від бібліотек нових підходів як до формування фондів, так і до надання інформації користувачам. Основне завдання сільських бібліотек на нинішньому етапі їх розвитку – забезпечення повноти й оперативності бібліотечно-інформаційного обслуговування користувачів. Зрозуміло, що виконання цього завдання безпосередньо залежить від стану впровадження в бібліотеках сучасних інформаційних технологій, спрямованих на забезпечення безперешкодного доступу читачів до інформації. Тому сьогодні варто багато уваги приділити новому напрямку діяльності сільських бібліотек – створенню електронних інформаційних ресурсів.

Формування традиційних бібліотечних фондів та формування електронних інформаційних ресурсів, зокрема, електронних бібліотек відбувається в тісній співпраці, оскільки традиційні фонди і електронні бібліотеки доповнюють один одного та забезпечують бібліотечно-інформаційне обслуговування на якісно новому рівні.

ЛІТЕРАТУРА

- [1] D. Andreev, "Using digital libraries as one of the elements of interactive computer-based training," Library as academic information and learning space. Rīga: Latvijas Universitātes Bibliotēka, pp 144-149, May 2014.
- [2] Digital Libraries in Education, Science and Culture. Analytical survey., UNESCO, Moscow, 2007, p. 14.
- [3] O. M. Spirin, S. M. Ivanova and O. V. Novitsky, "Conceptual bases of network of electronic libraries," (in Ukrainian), Information technologies, pp 30-31, July 2014